

УДК 339.5
DOI 10.33251/2707-8620-2019-1-29-35

ДОРОШЕНКО Тетяна Миколаївна,
старший викладач кафедри
менеджменту, економіки та туризму,
Льотна академія
Національного авіаційного університету
ORCID: 0000-0002-9968-9201

АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТІ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У ЗВ'ЯЗКУ З ВВЕДЕННЯМ НОВОГО ВАЛЮТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УКРАЇНІ

У статті розглянуто особливості валютного регулювання у зв'язку з провадженням в дію Закону України «Про валюту і валютні операції» та постанов Правління Національного банку України, які є основою для розвитку зовнішньоекономічної діяльності та застосування нових підходів і принципів на валютному ринку України, в тому числі транскордонного переміщення коштів. Ліквідується рід обмежень валютного контролю, спрощується ведення бізнесу в Україні як для нерезидентів, так і для резидентів. Ряд операцій з іноземною валютою, включаючи транзакції на суму менше 150 тис. грн., звільняються від контролю. Дозволено використання форвардних контрактів та свопи для хеджування валютних ризиків. НБУ зберігає за собою право на власний розсуд тимчасово вводити заходи захисту з метою стабілізації фінансової ситуації в країні у разі кризи. Предметом дослідження є теоретичні та організаційно-практичні проблеми валютного регулювання в Україні на основі законодавства.

Ключові слова: валютний контроль; валютні обмеження; валютний ринок; валютні інструменти; конвертація валюти; транскордонного переміщення; кредити нерезидентів; запровадження граничних строків для розрахунків; валютно-обмінні операції.

Постановка проблеми. Прийняття нормативно-правових актів є черговим важливим етапом лібералізації валютного ринку. Норми документів спрямовані на дерегуляцію інвестицій, спрощення проведення транскордонних операцій з валютними цінностями і розширення переліку доступних валютних операцій. В сучасних економічних умовах розвиток держави можливий при зміні введенні валютного регулювання зовнішньоекономічних операцій, залучення іноземних інвестицій і тому запровадження нової законодавчої бази є доречним. Нова система валютного регулювання почала працювати 7 лютого 2019 року разом із введенням в дію Закону України «Про валюту і валютні операції».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти інституційного забезпечення системи валютного регулювання та валютного контролю активно досліджувались вітчизняними науковцями в економічному та правовому аспектах, а саме: Л. Акімова, Є. Алісов, О. Барановський, Н. Божидарнік, Л. Воронова, А. Гальчинський, В. Геєць, А. Джавага, Л. Докієнко, Ф. Журавко, В. Нагребельний, О. Орлюк, Н. Пришва, В. Стельмах та ін. Також це питання досліджували і зарубіжні науковці М. Богуславський, О. Горбунова, О. Грачова, Д. Козирін, О. Покачалова, С. Прокопчук, Н. Хімічева, Б. Федоров, тощо. Попри значну кількість наукових досліджень зміна законодавчої бази валютне регулювання потребує нової уваги розгляду цього питання.

Актуальність. Питань дослідження валютного регулювання в Україні розкриває особливості валютних операцій, валютних обмежень та валютного контролю та є необхідним для вивчення, у зв'язку зі змінною законодавства.

Мета та завдання статті полягає у розгляді тенденцій та змін валютного регулювання в Україні, вплив нового законодавства на економіку країни, залучення іноземних партнерів та наслідки для вітчизняного підприємництва, а також особливості перехідного періоду.

Виклад основного матеріалу. Національний Банк України (НБУ) прийняв нові постанови, які почали діяти з 7 лютого 2019 року. Разом з постановами почав Закон України «Про валюту і валютні операції» замість Декрету «Про систему валютного регулювання і валютного контролю».

Постанови замінюють стару нормативну базу валютного регулювання та спрямовані на впровадження та застосування нових підходів і принципів на валютному ринку України, в тому числі транскордонне переміщення коштів. Головною метою Закону та нових Постанов є лібералізація тотального контролю і правил. Ці зміни повинні сприяти поліпшенню інвестиційного клімату та розширювати зовнішньоекономічну діяльність.

Постанови складається з восьми основних та двох додаткових документів, кожен з яких регулює певний аспект валютного регулювання. Перша Постанова затверджує структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України. Розглядаються основні поняття, а саме валютні операції на умовах «своп» та умовах «форвард», валютний ринок України, визнані виробники. Також у цій Постанові зазначаються суб'єкти ринку; порядки здійснення Національним банком торгівлі іноземною валютою, банківськими металами, іноземною валютою в готівковій формі та банківськими металами з фізичною поставкою; здійснення банками торгівлі безготівковою іноземною валютою та банківськими металами без фізичної поставки; Порядок здійснення торгівлі [1].

Друга Постанова регулює загальні правила, порядок та особливості операцій із валютними цінностями: валютні операції із купівлі, продажу, обміну безготівковою іноземною валютою/банківських металів без фізичної поставки та оформлення і подання суб'єктами валютних операцій до банку заяв про купівлю або продаж іноземної валюти або банківських металів, їх виконання; із торгівлі банківськими металами з фізичною поставкою та валютно-обмінних операцій; розрахунки за валютними операціями, операціями із переказу іноземної валюти та з використанням готівковою іноземною валюти [2].

Третя Постанова передбачає правила транскордонного переміщення грошових коштів фізичними та юридичними особами, банками. Фізична особа ввозить в Україну та вивозить за межі України готівкову валюту і банківські метали в сумі/вартістю, що не перевищує в еквіваленті 10 тис. євро, без письмового декларування митному органу, в іншому випадку – за умови її письмового декларування митному органу в повному обсязі. [3].

Постанова четверта розглядає перелік заходів захисту, порядок та критерії їх запровадження, подовження та дострокового припинення. НБУ за наявності відповідних критеріїв нестійкого фінансового стану банківської системи, погіршення стану платіжного балансу України, виникнення обставин, що загрожують стабільності банківської та (або) фінансової системи держави, має право запроваджувати заходи захисту: обов'язковий продаж частини надходжень в іноземній валюті у межах, передбачених нормативно-правовими актами НБУ; встановлення граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів; встановлення особливостей здійснення операцій, пов'язаних із рухом капіталу; запровадження дозволів та (або) лімітів на проведення окремих валютних операцій; резервування коштів за валютними операціями; обмеження або тимчасова заборона проведення окремих валютних операцій на території України. За наявності відповідних критеріїв вступають у дію постанови п'ята та шоста тимчасового характеру та інші антикризові акти [4].

П'ята затверджує заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті з 7 лютого 2019 року ліміт в 150 тис. грн. для переказу коштів фізичними особами без відкриття поточного банківського рахунку, граничний строк в 365 днів

(минулий 180 днів) для розрахунків за експортно-імпортними операціями сумою понад 150 тис. грн. НБУ також залишає вимогу обов'язкової конвертації 50% валютної виручки, отриманої юридичними особами, крім банків, приватними підприємцями в основних іноземних валютах. Постанова є основою правил і обмежень, які розглядаються як тимчасові, але кінцевий термін не зазначено [5]. Сюма містить інструкції про порядок валютного нагляду банків за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів, а також завершення банком здійснення валютного нагляду за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків та окремі умови здійснення банком валютного нагляду за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків та надання інформації [7].

Шоста Постанова затверджує Положення про порядок надання банками НБУ інформації щодо договорів, які передбачають виконання резидентами боргових зобов'язань перед нерезидентами-кредиторами за залученими резидентами кредитами, позиками. Ця Постанова має постійний характер, скасовується реєстрація в НБУ кредитів, наданих українським позичальникам іноземними кредиторами, на заміну котрої запроваджується повідомча система, що передбачає обов'язок банків повідомляти НБУ про такі кредити, а також їх основні умови [6].

Постанова восьма передбачає правила і процедури банків і фінансових установ при перевірці операцій своїх клієнтів на предмет відповідності правилам валютного регулювання. Ця Постанова втілює ризик-орієнтований підхід у валютному нагляді: операцій з іноземною валютою, включаючи транзакції на суму менше 150 тис. грн., звільняються від контролю. Широкими повноваженнями встановлювати додаткові вимоги до перевірки, виявляти особливу обережність відносно будь-яких операцій, які знаходяться в сфері контролю банків та фінансових установ [8].

Крім восьми головних Постанов Правління НБУ затвердило два додаткових технічних документів з метою реалізації вимог нового валютного законодавства. Постанова десята – затвердження Правил функціонування Системи підтвердження угод на валютному ринку України. НБУ подовжує час роботи системи з 17.30 до 19.00. Шістнадцята Постанова встановлює форму і зміст розрахункових документів для проведення валютно-обмінних операцій.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Таким чином, кінцевою метою Національного банку – зняття всіх наявних обмежень і перехід до режиму вільного руху капіталу, який стане підґрунтям для полегшення ведення бізнесу та інвестиційного клімату в Україні, припливу іноземного капіталу, стійкого економічного зростання.

Завдяки вступу дії Постанов запроваджені наступне:

– Постанови замінюють існуючу нормативну базу валютного регулювання та спрямовані на впровадження та застосування нових підходів і принципів на валютному ринку України, а також щодо транскордонного переміщення коштів.

– Ухвалений пакет Постанов складається з восьми базових документів, кожен з яких регулює певний аспект валютного регулювання, але з часом нормативна база буде розширена іншими постановами.

– Запроваджена загальна структура валютного ринку і введенні оновлені правила здійснення банками і фінансовими установами операцій купівлі-продажу валюти і банківських металів, включаючи операції з похідними інструментами.

– Регулюється широке коло питань, що стосуються покупки та конвертації валюти, переказу коштів за кордон і здійснення розрахунків в іноземній валюті. Основою є те, що до операцій застосовується ризик-орієнтований підхід, який спочатку буде обмежений обов'язковими вимогами та обмеженнями, встановленими НБУ.

– Передбачено правила транскордонного переміщення грошових коштів фізичними та юридичними особами, банками.

– НБУ зберігає за собою право на власний розсуд тимчасово вводити заходи захисту з метою стабілізації фінансової ситуації в країні у разі кризи.

– Запроваджує ряд валютних обмежень і заходів захисту, ліміт в 150 тис. грн. для переказу коштів фізичними особами без відкриття поточного банківського рахунку, граничний строк в 365 днів для розрахунків за експортно-імпортними операціями сумою понад 150 тис. грн. НБУ залишає вимогу обов'язкової конвертації 50% валютної виручки, отриманої юридичними особами (крім банків) і приватними підприємцями в основних іноземних валютах.

– Скасовується реєстрація в НБУ кредитів, наданих українським позичальникам іноземними кредиторами, на заміну котрої запроваджується повідомча система, що передбачає обов'язок банків повідомляти НБУ про такі кредити, а також їх основні умови.

– Зазначені правила проведення розрахунків за експортно-імпортними операціями; передбачає правила і процедури, яких повинні дотримуватися банки і фінансові установи при перевірці операцій своїх клієнтів на предмет відповідності правилам валютного регулювання.

При введенні дії нової системи валютного законодавства, НБУ проводить валютний контроль тільки за сумнівними, великими та ризикованими операціями. Також існують деякі перехідні положення, що розроблені разом з експертами Міжнародного валютного фонду, передбачають покрокове зняття усіх валютних обмежень відповідно до темпів поліпшення макроекономічних умов в Україні, прийняття законів, спрямованих на підвищення якості регулювання небанківського фінансового ринку і попередження непродуктивного відпливу капіталу з країни.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України: Постанова Правління Національного Банку України №1 від 02.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19?lang=uk> (дата звернення: 10.10.2019).

2. Про затвердження Положення про здійснення операцій із валютними цінностями: Постанова Правління Національного Банку України №2 від 02.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002500-19> (дата звернення: 10.10.2019).

3. Про затвердження Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України: Постанова Правління Національного Банку України №3 від 02.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003500-19> (дата звернення: 12.10.2019).

4. Про затвердження Положення про перелік заходів захисту, порядок та критерії їх запровадження, подовження та дострокового припинення Постанова Правління Національного Банку України №4 від 02.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004500-19> (дата звернення: 14.10.2019).

5. Про затвердження Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті: Постанова Правління Національного Банку України № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005500-19> (дата звернення: 16.10.2019).

6. Про затвердження Положення про порядок надання банками Національному банку України інформації щодо договорів, які передбачають виконання резидентами боргових зобов'язань перед нерезидентами-кредиторами за залученими резидентами кредитами, позиками: Постанова Правління Національного Банку України №6 від 02.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0006500-19> (дата звернення: 12.10.2019).

7. Про затвердження Інструкції про порядок валютного нагляду банків за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків за операціями з експорту та

імпорту товарів Постанова Правління Національного Банку України №7 від 02.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007500-19> (дата звернення: 12.10.2019).

8. Про затвердження Інструкції про порядок валютного нагляду банків за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів Постанова Правління Національного Банку України №8 від 02.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008500-19> (дата звернення: 17.10.2019).

9. Про затвердження Правил функціонування Системи підтвердження угод на валютному ринку України Постанова Правління Національного Банку України №10 від 02.01.2019. URL: <https://old.bank.gov.ua/document/download?docId=85227205> (дата звернення: 17.10.2019).

10. Про документ для обліку та реєстрації валютно-обмінних операцій Постанова Правління Національного Банку України №16 від 02.01.2019. URL: <https://old.bank.gov.ua/document/download?docId=85227264> (дата звернення: 20.10.2019).

11. Про валюту і валютні операції від 21.06.2018. № 2473-VIII. Дата оновлення: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19> (дата звернення: 30.10.2019).

12. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991. № 959-XII. Дата оновлення: 07.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12> (дата звернення: 30.10.2019).

References

1. Pro zatverdzhennja Polozhennja pro strukturu valjutnogho rynku Ukrajinu, umovy ta porjadok torghivli inozemnoju valjutoju ta bankivskymy metalamy na valjutnomu rynku Ukrajinu: Postanova Pravlinnja Nacionaljnogho Banku Ukrajinu №1 vid 02.01.2019. [*On approval of the Regulation on the structure of the foreign exchange market of Ukraine, conditions and procedure for trading foreign currency and precious metals in the foreign exchange market of Ukraine: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine №1 vid 02.01.2019*]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19?lang=uk> (data zvernennja: 10.10.2019). [in Ukrainian].

2. Pro zatverdzhennja Polozhennja pro zdijsnennja operacij iz valyutny`my` cinnostyamy`: Postanova Postanova Pravlinnja Nacional`nogo Banku. [*On Approval of the Regulation on Conducting Currency Transactions: Resolution of the Board of Directors of the National Bank of Ukraine No. 2 dated 2 January 2019*]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002500-19> (accessed 10/10/2019). [in Ukrainian].

3. Pro zatverdzhennja Polozhennja pro strukturu valiutnoho rynku Ukrainy, umovy ta porjadok torhivli inozemnoiu valiutoiu ta bankivskymy metalamy na valiutnomu rynku Ukrainy: Postanova Postanova Pravlinnja Natsionalnoho Banku Ukrainy №3 vid 02.01.2019. [*On approval of the Regulation on the structure of the foreign exchange market of Ukraine, conditions and procedure for trading in foreign currency and precious metals on the foreign exchange market of Ukraine: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine №3 vid 02.01.2019*]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003500-19> (data zvernennja: 12.10.2019).

4. Pro zatverdzhennja Polozhennja pro perelik zakhodiv zakhystu, porjadok ta kryterii yikh zaprovadzhennja, podovzhennja ta dostrokovoho prypynennja Postanova Pravlinnja Natsionalnoho Banku Ukrainy №4 vid 02.01.2019. [*On approval of the Regulation on the list of protection measures, the procedure and criteria for their introduction, extension and early termination №4 vid 02.01.2019*]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004500-19> [in Ukrainian]. (data zvernennja: 14.10.2019). [in Ukrainian].

5. Pro zatverdzhennja Polozhennja pro zaxody`stu ta vy`znachennja poryadku zdijsnennja okremy`x operacij v inozemnij valyuti: Postanova Postanova Pravlinnja Nacional`nogo Banku Ukrajinu` №5. [*On Approval of the Regulation on Measures to Protect and Determine the Procedure for Performing Individual Transactions in Foreign Currency: Resolution*

of the Board of the National Bank of Ukraine №5]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005500-19> (data zvernennya: 16.10.2019). [in Ukrainian].

6. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro poriadok nadannia bankamy Natsionalnomu banku Ukrainy informatsii shchodo dohovoriv, yaki peredbachaiut vykonannia rezydentamy borhovykh zoboviazan pered nerezydentamy-kredytoramy za zaluchenymy rezydentamy kredyamy, pozykamy: Postanova Pravlinnia Natsionalnoho Banku Ukrainy №6 vid 02.01.2019. [On approval of the Regulation on the procedure of providing banks with the National Bank of Ukraine with information on contracts, which provide for resident debt obligations to non-resident creditors on attracted resident loans, loans: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine №6 vid 02.01.2019]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0006500-19> (data zvernennya: 12.10.2019). [in Ukrainian].

7. Pro zatverdzhennia Instruksii pro poriadok valiutnoho nahliadu bankiv za dotrymanniam rezydentamy hranychnykh strokiv rozrakhunkiv za operatsiiamy z eksportu ta importu tovariv Postanova Pravlinnia Natsionalnoho Banku Ukrainy №7 vid 02.01.2019. [On Approval of the Instruction on the Procedure of Currency Supervision of Banks for Residents' Observance of the Settlement Periods for the Export and Import of Goods Operations №7 vid 02.01.2019]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007500-19> (data zvernennya: 12.10.2019). [in Ukrainian].

8. Pro zatverdzhennia Instruksii pro poriadok valiutnoho nahliadu bankiv za dotrymanniam rezydentamy hranychnykh strokiv rozrakhunkiv za operatsiiamy z eksportu ta importu tovariv Postanova Pravlinnia Natsionalnoho Banku Ukrainy №8 vid 02.01.2019. [On approval of the Instruction on the Procedure of Currency Supervision of Banks for Residents' Observance of the Settlement Time Limits for Exports and Imports of Goods Operations]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008500-19> (data zvernennya: 17.10.2019). [in Ukrainian].

9. Pro zatverdzhennia Pravyl funktsionuvannia Systemy pidtverdzhennia uhod na valiutnomu rynku Ukrainy Postanova Pravlinnia Natsionalnoho Banku Ukrainy №10 vid 02.01.2019. [On approval of the Rules of operation of the System of Confirmation of Agreements on the Foreign Exchange Market of Ukraine Resolution Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine No. 10 dated 02.01.2019]. Retrieved from: <https://old.bank.gov.ua/document/download?docId=85227205> (data zvernennya: 17.10.2019). [in Ukrainian].

10. Pro dokument dlia obliku ta reiestratsii valiutno-obminnykh operatsii Postanova Pravlinnia Natsionalnoho Banku Ukrainy № 16 vid 02.01.2019. [About the document for accounting and registration of foreign exchange transactions Decision Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine №16 dated 02.01.2019]. Retrieved from: <https://old.bank.gov.ua/document/download?docId=85227264> (data zvernennya: 20.10.2019). [in Ukrainian].

11. Pro valyutu i valyutni operaciyi vid 21.06.2018. №2473-VIII. [On currency and foreign exchange transactions dated 21.06.2018. №2473-VIII]. Data onovlennya: Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19> (data zvernennya: 30.10.2019). [in Ukrainian].

12. Pro zovnishn`oekonomichnu diyal`nist`: Zakon Ukrayiny` vid 16.04.1991. №959-XII. [On Foreign Economic Activity: Law of Ukraine of 16.04.1991]. Data onovlennya: 07.02.2019. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12> (data zvernennya: 30.10.2019). [in Ukrainian].

DOROSHENKO Tetiana, Senior lecturer of Management, Economics and Tourism Department. Flight Academy of National Aviation University.

ANALYSIS OF THE FEATURES OF FOREIGN CURRENCY REGULATION REGARDING THE INTRODUCTION OF NEW CURRENCY LEGISLATION IN UKRAINE

Abstract. *Objective (research objective) is to consider trends and changes in currency regulation in Ukraine, the impact of new legislation on the country's economy, involvement of foreign partners and the consequences for domestic entrepreneurship, as well as features of the transition period.*

Methods *The main research method is a system-structural approach that involves addressing the issue of currency regulation in connection with the introduction of a new currency in Ukraine. And also research methods: logical, scientific abstraction, comparative analysis and synthesis, systematization and grouping.*

Results. *Ukraine has made another changes to the currency regulation, changing the legislative base. With the help of the National Bank of Ukraine, eight main regulations and two additional documents were developed, which began to operate from 2019 on the basis of the Law of Ukraine "On Currency and Currency Transactions" adopted on 21.06.2018, and entered into force on 7 February 2019. As a result, currency legislation became more liberal, but left the National Bank of Ukraine with the power to impose certain temporary restrictions. For the most part, innovations in the field of monetary legislation are business-related, however, some provisions affect ordinary citizens. The primary purpose of the Act and the new Ordinances is to eliminate total control and rules. These changes should contribute to improving the investment climate and expanding foreign economic activity.*

With the introduction of the new system of monetary legislation, the National Bank of Ukraine conducts currency control only for doubtful, large and risky transactions. Together with experts from the International Monetary Fund, some transitional provisions have been developed which provide for a step-by-step removal of all currency restrictions in accordance with the pace of improvement of macroeconomic conditions in Ukraine, the adoption of laws aimed at improving the quality of regulation of the non-banking financial market and preventing unproductive capital outflow from the country.

Scientific novelty investigates the impact of changes in currency laws on foreign exchange transactions, improving the investment climate, which contributes to the expansion of foreign economic relations. The main advantages of legislative changes, which operate on a continuous basis and time periods, which depend on the development of macroeconomic indicators of Ukraine, are identified.

Practical significance is that the results of the research can be used in the field of introduction of foreign economic activity, in particular, attracting foreign investments, increasing the attractiveness of the investment climate in Ukraine and pursuing entrepreneurial activity in foreign markets.

Key words: *currency control; currency exchange; currency market; currency conversion; transcordon movement; non-resident loans; proof of boundary lines for rozrahunkiv; currency exchange transactions.*

*Одержано редакцією: 04.11.2019 р.
Прийнято до публікації: 07.11.2019 р.*